

Vallás

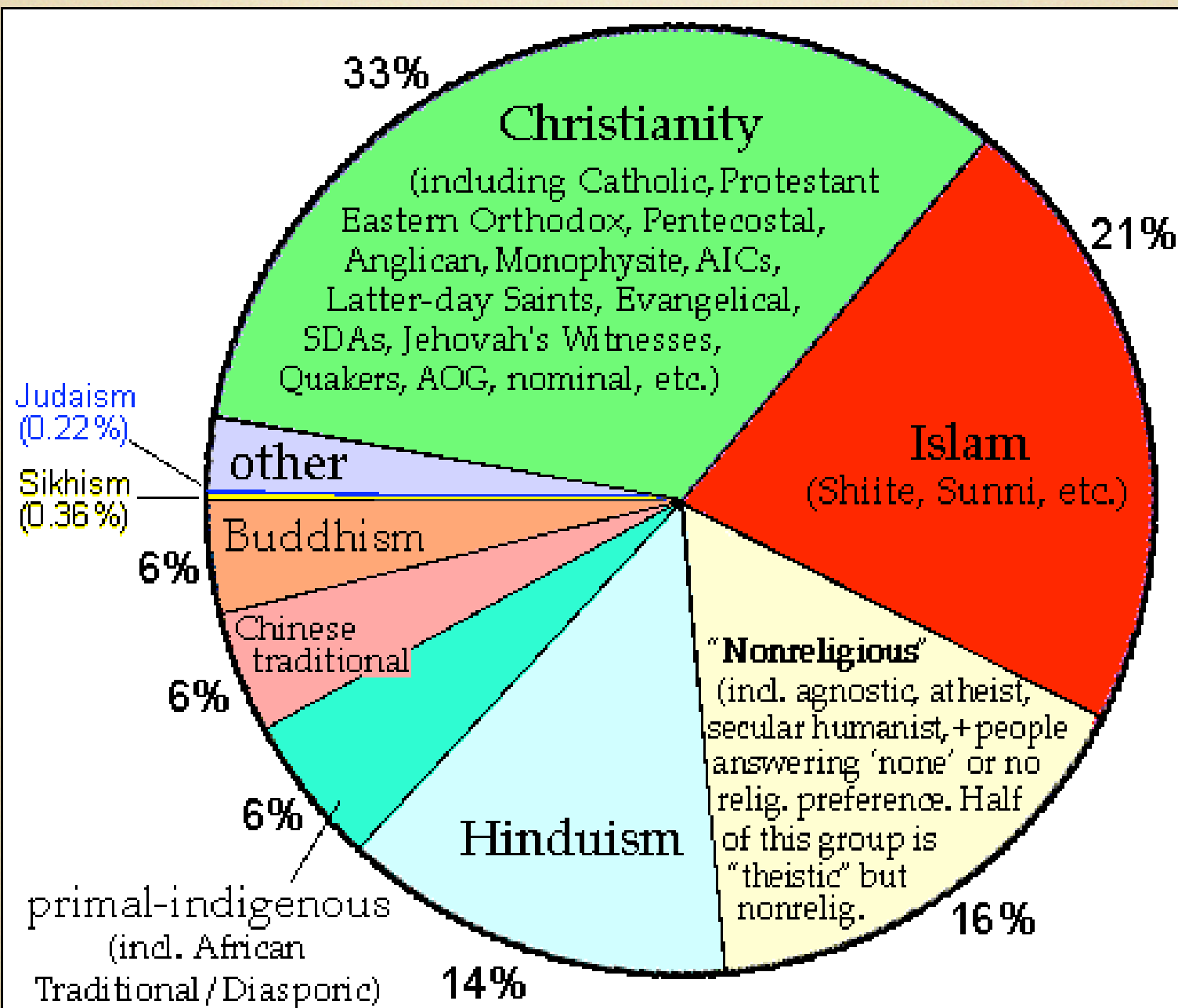
.

Definíció, eredet, fejlődés

- természetfölötti; mágia és vallás
- **animizmus** (Edward B. Tylor) intellektuális
- **természetvallások** (Max Müller) érzelmi
- evolúció??

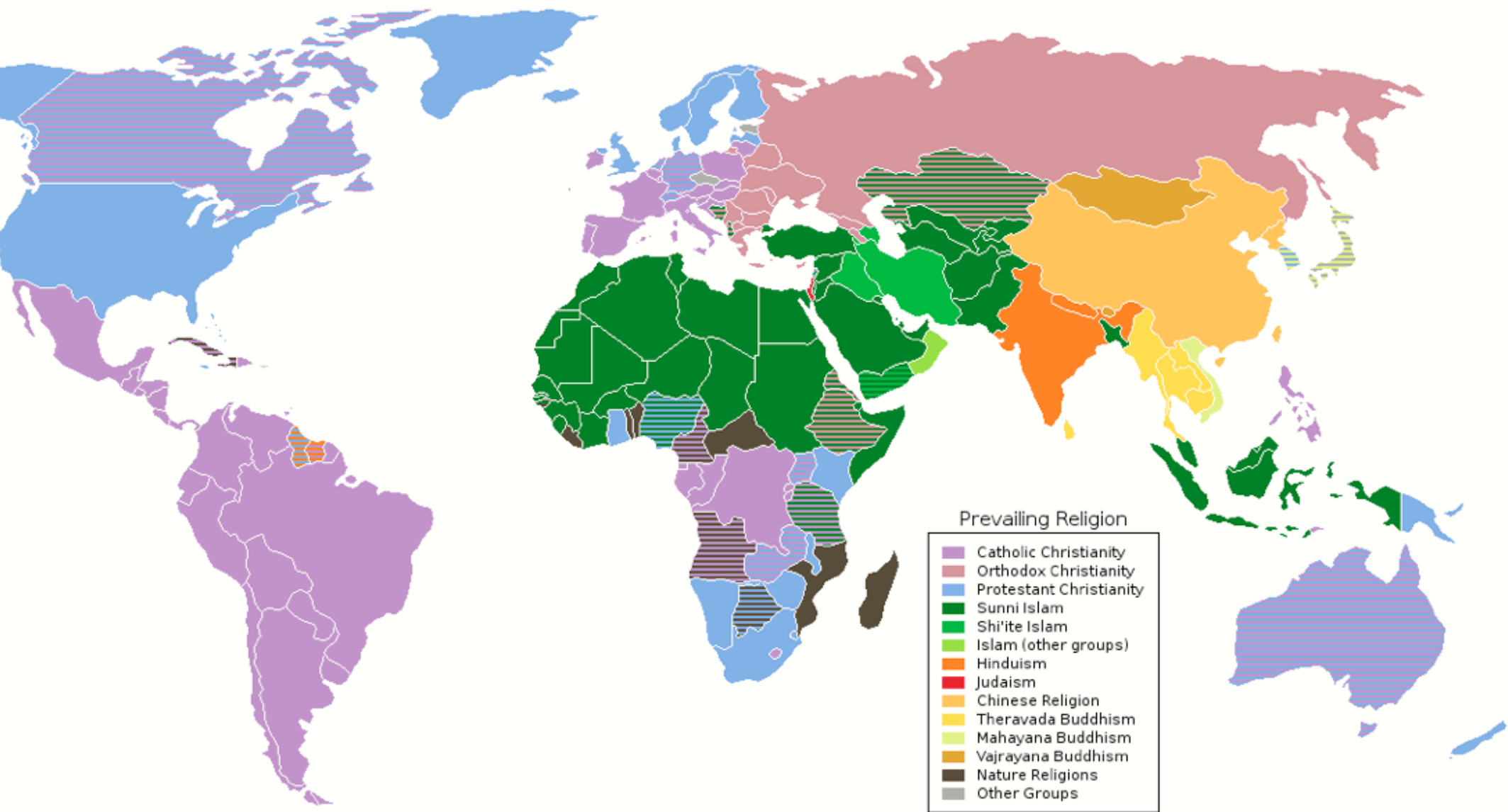
Taylor Müller

NOTE: Total adds up to more than 100% due to rounding and because upper bound estimates were used for each group.

© 2005 www.adherents.com

Muszlim gyerekek Dél-Afrikában

Tao

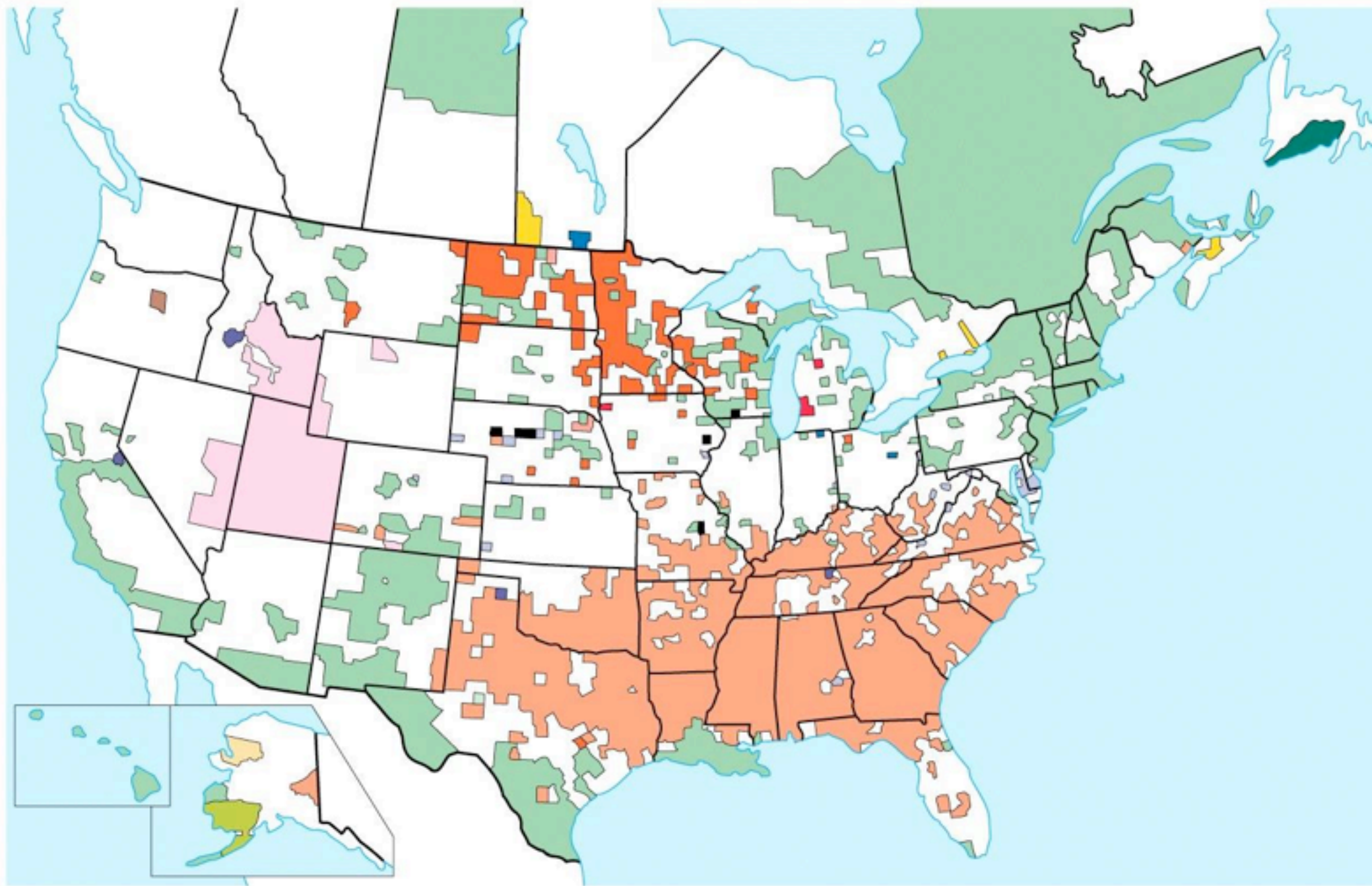

Shintoisták

The Cultural Regions of Europe

Funkcionalisták I.

- Durkheim: *A vallási élet elemi formái* (1912)
 - szent és profán
 - totem és közösség
 - kollektív tudat
 - társadalmi szolidaritás
 - “Isten csak egy más név a társadalomra.”

OXFORD WORLD'S CLASSICS

ÉMILE DURKHEIM
THE ELEMENTARY FORMS
OF RELIGIOUS LIFE

A new translation by Carol Cosman

Funkcionalisták II.

- Bronislaw Malinowski (1884-1942)
 - Trobriand szigetek
 - életválságok
 - veszélyes vállalkozások

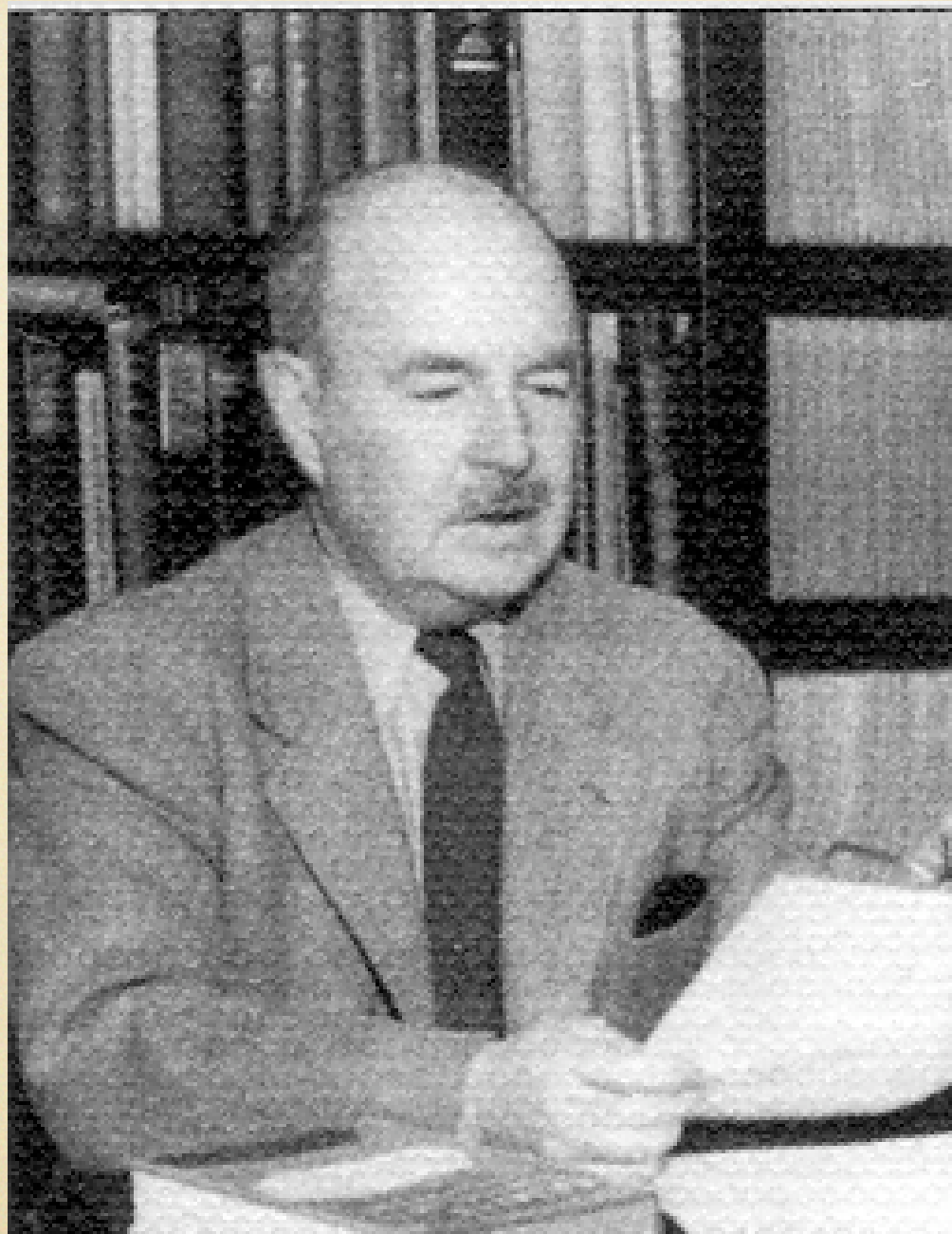

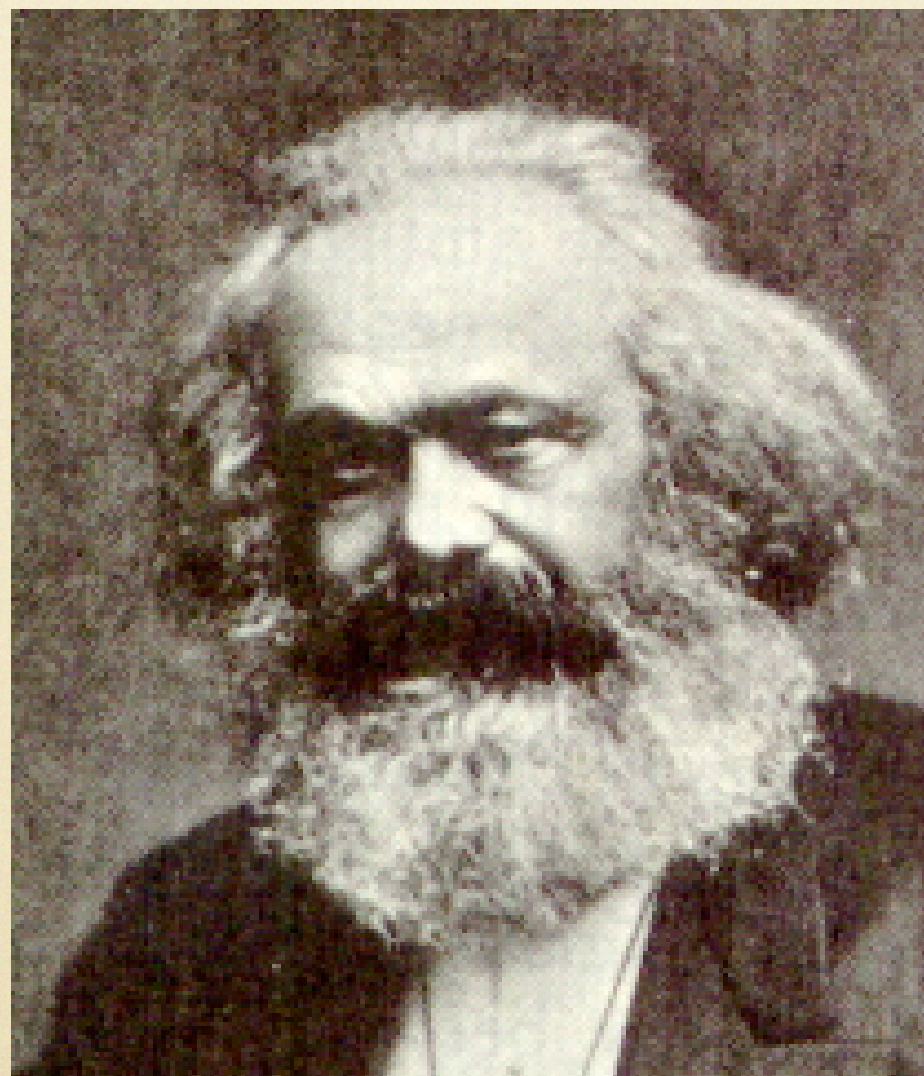
Funkcionalisták III.

- Talcott Parsons (1902-1979)
 - kritikus életesemények
 - bizonytalanság
 - értelemadás

Karl Marx

- Karl Marx (1818-1883)
 - “a nép ópiuma”: vigasz-funkció
 - hamis tudat: elnyomó funkció

Max Weber

- A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme (1904-05)
 - Luther: hivatás
 - Kálvin: predesztináció
 - puritán szekták: aszkézis
 - eredmény: tőkefelhalmozás

Szervezeti formák

- ☐ egyházak
- ☐ felekezetek
- ☐ szekták
- ☐ kultuszok

Ghost dance shirt reflecting the connection to the stars

Wounded Knee 1890

Szekularizáció I.

- hívők részvétele
- egyház társadalmi szerepe
- hit intenzitása

Szekularizáció II.

- részvétel
 - David Martin: középosztálybeli tiszteletreméltóság
 - Robert N. Bellah:
 - kollektív -- magányos
 - egyházi -- egyéni

Szekularizáció III.

- egyház társadalmi szerepe
 - David Martin: kiszorulás
 - Talcott Parsons: differenciálódás: specializálódás és generalizáció

Szekularizáció IV.

- pluralizmus

- Bryan Wilson: már nem közösségi értékek
- Peter Berger & Thomas Luckmann: gyengül, ökumenizmus ennek jele
- Peter Berger: szekták: utolsó menedék
- Bryan Wilson: szekták: irreleváns

Szekularizáció V.

- elvilágiasodás I.

- Will Herberg: *Protestant, Catholic, Jew*
 - az amerikanizálódás közegei
 - konformizmus
 - American Way of Life

Szekularizáció VI.

- elvilágiasodás II.

- Berger & Luckmann: belső elvilágiasodás, bürokratizálódás, piacosodás
- Seymous M. Lipset. evangélikus vallásosság fejlődése (born again Christians)

Szekularizáció VIII.

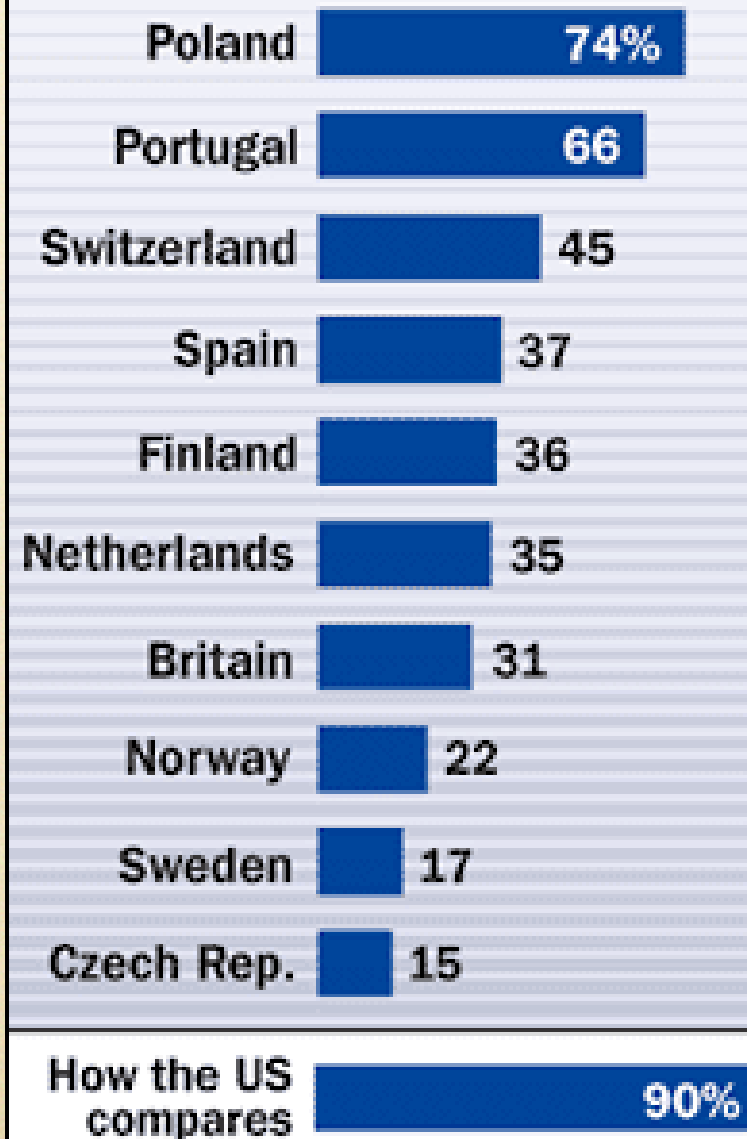
- deszakralizáció
 - Max Weber: “a világ varázstalanítása”
 - Bryan Wilson: racionális életvezetés és társadalomszervezés, racionális tudás és problémamegoldás
 - Peter Berger: *The Homeless Mind*: az életvilágok pluralizmusa; nincs többé átfogó értelemuniverzum; belső elbizonytalanodás

Szekularizáció VII.

- generalizáció és individuáció
 - Talcott Parsons, David Martin: keresztény elveken nyugvó értékrend
 - Robert N. Bellah: egyéni értelemkeresés

Prayer in Europe

Percentage of Europeans who pray once a week or more:

NOTE: Selected
population 1,500

SOURCES:

Egy alternatív magyarázat

- Rodney Stark és Laurence Iannacocce:
gazdasági modell: a vallási szolgáltatók mint vállalatok
- egy vallás esetén: államilag támogatott monopolhelyzet
- szabályozatlan piac: pluralizmus irányába fejlődik
- szabályozatlan piac: specializálódás irányába fejlődik

Egy alternatív magyarázat

- kompetitív és pluralisztikus piac: részvétel magas; államilag támogatott monopóliumok: részvétel alacsony
- monopolhelyzet esetén: szakralizáció, dereguláció esetén deszakralizáció felé halad
- a szabályozottsági fok és a piacra való belépés költségei közötti összefüggés U alakú

Rodney Stark

A vallás Magyarországon

felekezeti megoszlás

	1930	1990
katolikus	64	70
református	21	18
luteránus	4	6
görögkatolikus	2	3
görögkeleti	0.5	0.3
zsidó	6	0.1

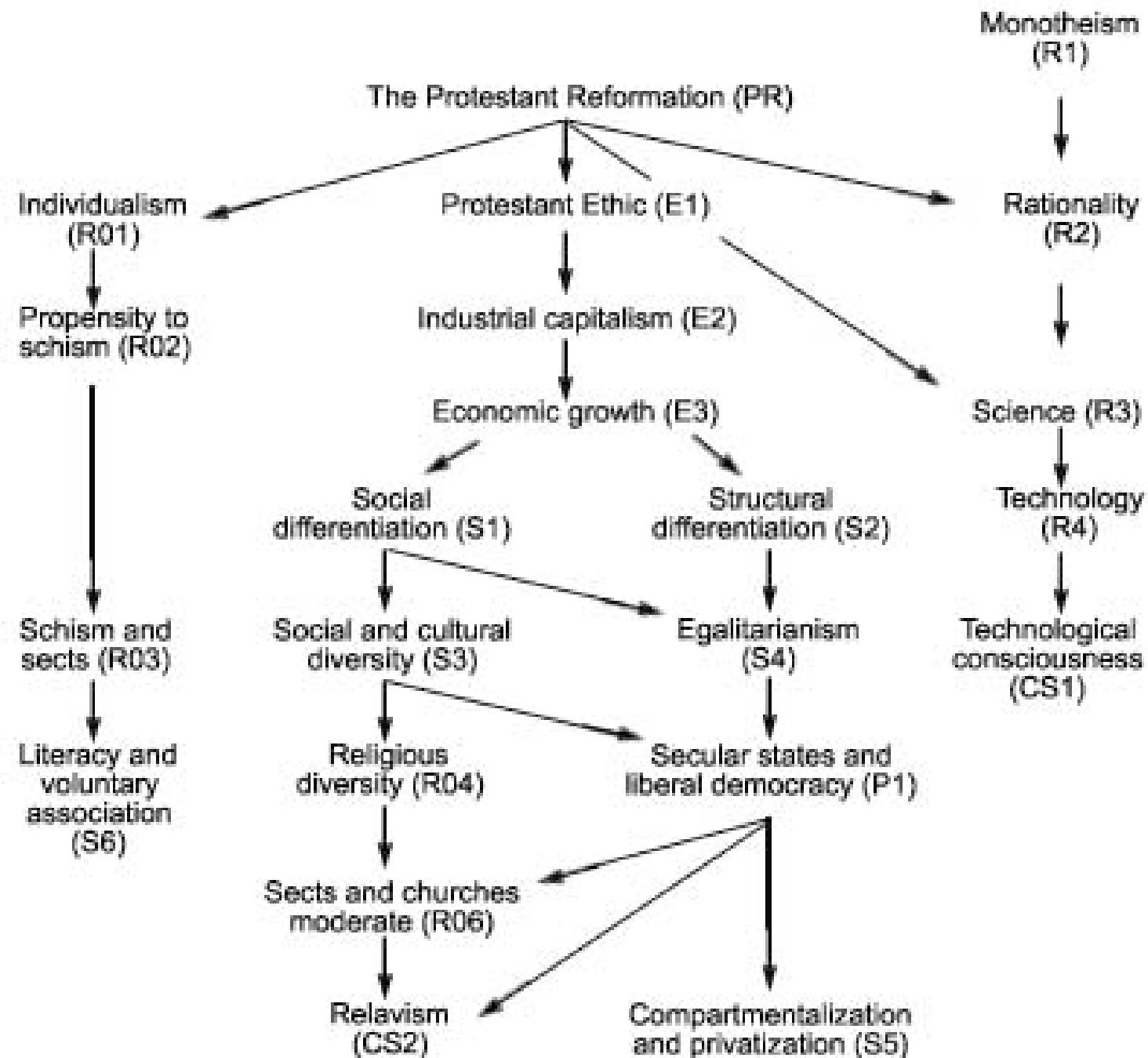
A vallás Magyarországon

- vallásos kb. 10 %, vallástalan kb. 35 %
- templomba járás: közepes, 10-15 (kb. mint franciák, hollandok, csehek) (dánok, finnek kevesebb, osztrákok, spanyolok, portugálok több)
- bibliaolvasás: kb. 5 % (leggyakoribb a legmagasabb és a legalacsonyabb státuszúaknál)

A vallás Magyarországon

- nem hívők: alulreprezentáltak alsófokúaknál, felülreprezentáltak középfokúaknál
- magasabb társadalmi státusz felé vallásosság csökken
- min múlik: gyermekkori templomba járás (1. ő maga, 2. apa, 3. anya)

The Secularization Paradigm

Key: R=Rationalization; R0=Religious organization; E=Economy; S=Society; P=Policy; CS=Cognitive style

